

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Poetiske Skrifter I

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter I", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter I*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN, 1926-1930, s. 292. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl01val-shoot-idm139633868996480/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter I

Overensstemmelse med Oehl.s senere Praksis, er der overalt i de af »Digte«, 1803 optagne Partier gennemført stort Begyndelsesbogstav i hver Verslinie; spacierte Ord er sat med Kursiv. Se iøvrigt Tekstbemærkningerne til de enkelte Digte.

For *Noternes* Vedkommende staar Udgiveren i Gæld til den foreliggende betydelige Oehlenschläger-Litteratur, til *A. Boysen's* Udgave af Liebenbergs Udvalg af »Poetiske Skrifter« og til *Sv. Gunders*'s Udgave af »Sanct Hansaften Spil«, hvor praktisk talt hele det grundlæggende Arbejde er udført; tilbage har kun staaet at gøre enkelte Tilføjelser og paa et Par Punkter at efterprøve Resultaternes Rigtighed. Dr. phil. *Paul V. Rubow* har vist mig det Venskab at gennemse Indledning og Noter.

MINDRE DIGTE

Om Oehlenschlägers Lyrik se især *Vilhelm Andersen*: »Guldhornene« (1896), og »Adam Oehlenschläger. Et Livs Poesi. Eftermæle« (1900), *Oluf Friis*: »Naturbesjæling («Indføling») hos Oehlenschläger i hans romantiske Periode« (Edda XI, 1919, S. 55), *Olaf Hansen*: »Oehlenschlägers Digte 1803« (1902).

3 *Freyas Rok*. Affattelsestid: Foraar 1802; trykt første Gang i den nordiske Fortælling »Erik og Roller« (1802), som Oehl. kasserede efter Mødet med Steffens, men hvoraf de første 12 Ark findes i Rentryk paa Det kgl. Bibliotek, senere udg. af V. Biering 1897 (»Erindringer«, Pragtudgaven 1850, S. 178 og 193). Overskriften stammer fra Simon Poulsens »Nytaarsgave for 1804« (1803), hvor Oehl. optog fire Digte fra »Erik og Roller«. — *Freyas Rok* Stjernebilledet Orions Bælte.

4 *Bjarkes Maa!*. Se Noten til det foregaaende Digt. — Digtet har kun Navn tilfælles med det berømte Oldkvad. Versmaal og Strofebygning stammer fra »Kong Regners tredie Vise« i P. Syvs *Kæmpeviser*-Udgave, 1695, Fjerde Part, V, S. 431 ff., hvortil Syv knytter følgende Bemærkning: »Dette slags vers er kaldet Krakemal og Bjarkemal af Paafinderne / eller at

- det er gjort efter den maade / som Bjarknale. Benyttes senere af Oehl. i »Vaulundurs Saga«, »Stærkoddens«, »Helge«, »Óttarodds Saga«. (Sml. Ida Falbe-Hansen: »Oehlenschlägers nordiske Digtringe, 1921, S. 71). En af Oehl. komponeret Melodi til Digtet findes i hans »Melodier til Digte af forskellige Forfattere«, udg. af A. P. Berggreen 1857.
- Birtingsbad* oldn. birtingr: Kamp, Blødbad. Glosen findes hos Syv i Krakumål-Oversættelsen.
- Rota* en af Valkyrierne; forekommer i Ewalds »Balders Død«.
- gunge* runger, giver drønende Genlyd.
- 6 *Hakon Jarls Død*. Digtene S. 6—48 er skrevet i Sommeren og Efteråret 1802 og tryktes første Gang i »Digte«, 1803 (3: December 1802). Rækkefølgen af de enkelte Digte er Originaludgavens. — *Hakon Jarls Død*. Emnet fra Snorre: Olaf Trygvessons Saga, Kap. 47—49; Sønneefringen fortælles i Kap. 42 ved Slaget i Hjörungavaag.
- 7 *Rota* se Note til S. 4.
- Litanier* Bodssalmer, indledede med Kyrie eleison (Forbarm dig, Herre!).
- Gaulsaa* Guleålselven.
- 8 *Asa Hetmod* Gudernes Sendebud.
- Hvi bliver du bleg og sort som Jorden* Snorre, Kap. 49: »Hvi er du saa bleg, men stundom sort som Jord?»
- 9 *De gamle Guders brogede Vrimmel* Udtrykket minder om et tilsvarende i Goethes Ballade »Die Braut von Corinth« (»der alten Götter bunt Gewimmel«); Tankegangen i sidste Strofe er paavirket af Schillers Digt »Die Götter Griechenlands«.
- 10 *Løveridderen*. Emnet fra Folkevisen om »Løvens og Kong Tiderichs Kamp imod Lind-Ormen« (Syv, Første Part, XIII, S. 81; Danmarks gamle Folkeviser No. 9). Handlingen følger Folkevisen nøje; nyt er kun det fra nordisk Mytologi hentede Navn paa Kongens Fæstemø; Fylla. Verseformen er den italienske Ottave rime.
- Kong Didrik* Folkevisernes Didrik af Bern.

- 11 *Klodden Sværdhæftets Knap.*
Brød Jagtbytte, Steg.
- 12 *Kong Sigfred* Kong Sigfred, der føldes af Lindormen, kendes kun fra Visen om »Kong Didrik og Løven«.
- 16 *Ellehøien* er en Gendigtning af »Elverhøj«-Visen (Syv. Anden Part, IX, S. 170; Danm. gl. Folkeviser Nr. 46). Verseformen er Terziner; Rimstillingen meget fri.
- 19 *mod* nedslaaet, bedrøvet; her nærmest i Bet. modfalden.
Vogt unge Kieme dig Da Oehl. i 1824 optog »Ellehøien« i sine samlede Digte (III, 1823 5: Februar 1824, S. 45), tildigtede han en rationalistisk Epilog, der af Digtet uddrog en Advarsel mod at sove ude, naar Dagen falder (?), og som ender:
- Kært Barn og skært Barn har mange Navne,
Eer nævnes Alf og Elreptige Tealden,
Nu kaldes han Forketelsen og Kolden.
- Guldhornene.* Se Indl. S. II; Vilh. Andersen: »Guldhornene« (1896), Ida Falbe-Hansen: »Guldhornene og »Guldhornene«« (»Øhlenschlägers nordiske Digtning«, 1921, S. 125). Digtets Tilblivelseshistorie fortælles i »Erindringer« I, S. 187—188. — Det første Guldhorn fandtes ved Gallehus ved Møgeltonder 1639 af Kniplepigen Kirsten Svendsdatter, det andet tæt ved det førstes Findested 1734 af Bonden Jerk Laurson. Hornene opbevarede paa Kunstammeret, hvorfra Guldsmeden Heidenreich stjal dem Natten mellem den 4. og den 5. Maj 1802. Da Oehl. skrev sit Digt, var Tyveriet endnu uopklaret.
- 21 *Hrymfaxe* Nattens Hest; *Delling* Dagens Fader; *Skinfaxe* Dagens Hest.
- 24 *skulter* handler vilkaarligt, efter eget Forgodtbejndende.
- 25 *Vatravnen.* Emnet fra Folkevisen om Germand Gladensvend (Syv. Anden Part, II, S. 147; Danm. gl. Folkeviser No. 33). Handlingen er meget frit gengivet; alle Personnavne stammer fra Oehl.; Visens Konge-

datter er fra England, hos Oehl. fra Skotland; Samtalen med Eremiten, Mødet mellem Harald og Heksen, der giver ham Fjederhammen, mellem Minona og Hyrdinden samt Slutningsscenen: Minonas Himmelfart er tildigtede. Naar den onde Trolde i Fugleham her kaldes Valrav, skyløses dette Anders Sørensen Vedel og har ingen Hjemmel i de ægte Opskrifter; en Valrav var oprindelig et ved en andens Ondskab til Ravn omskabt Menneske (Danm. gl. Folkeviser Nr. 60 Valravnen; II, 1856, S. 179—80).

Dække Dæk.

- 26 *Sarpen* Glommens højeste Fos; berømt i Slutningen af det 18. Aarh. ved Th. Rosing de Stockfleths naturbeskrivende Digt »Forsøg over Sarpen«, 1777, prisbelønnet af »Selskabet for de skønne og nyttige Videnskaber«. Oehl. kendte vel især Sarpen fra Erik Paucelsens Maleri paa Frederiksberg Slot (»Erindringer«, I, S. 19).
- 28 *Rige Fugl kommer susende* Gl. dansk Børneremse (Sv. Grundtvig: »Gamle danske Minder i Folkemunde«, Ny Samling, 1837, S. 145).
linkende haltende.
- 26 *axler sig Skarlagenskind* tager sin røde skindforede Kappe over Skulderen.
- 30 *Skiebne's Kiede* Udgangspunktet for denne filosofiske Udvikling er Visens Ord (hos Syv) »Hver skal nyde Skæben sin«.
Ei, uden Gud, en Spurv til Jorden falder! Matth. Ev. X, V. 29.
- 31 *Minona* Navnet stammer formodentlig fra Ossian, forekommer f. Ex. i »The Songs of Selmae.
Hans . . . Herte slæser saa fast saa hurtigt.
- 35 *med begierligt Mod* Sind. Lyst.
- 36 *Du, som lod Petrus gaa paa Havets Bølge* Matth. Ev. XIV, V. 28 ff.
- 38 *Natur-Temperamenter.* Læren om de fire Temperamenter o: Grundstemninger, som umiddelbart, medfødt behersker Sindet, udvikledes af Oldtidens Medicin paa Grundlag af Læren om Legemets

forskellige Vædsker og deres Blanding (temperamentstun). Der opstilledes fire væsentlige Følelsesmodsetninger: stærke, mørke og hurtigt skiftende Følelser er karakteristisk for det *koleriske* Temperament; stærke, mørke og langsomt skiftende for det *melankolske*; svage, lyse og hurtigt skiftende for det *sungvinske*; svage, lyse og langsomt skiftende for det *flegmatiske* Temperament. Digtets fire Naturbilleder er hentet fra forskellige Aarstider, men det danrer ved sin Stemning en Helhed med tæt forbundne Overgange fra Afsnit til Afsnit.

- 39 *Venus Cypria* (lat.) den jordiske, sanselige Elskovs Gudinde.
Philomela (gr.) Nattergalen.
- 40 *Color* Ordet anvendt af Oehl. som Betegnelse for det koleriske Temperament i Analogi med Flegma for det flegmatiske, men betyder i Virkeligheden Farve. I Trykfejlslisten til enkelte Exemplarer af »Digte«, 1803, er det rettet til *Cholera* [= Galde].
Det gamle Rige Guldalderen, som afløstes af Titanernes Oprør.
- 41 *Melancholie*. Digtets metriske Forbillede er E. Stockmanns af Brorson oversatte Salme »Gud skal alting magt« (Psalmebog for Kirke og Hjem Nr. 25). Små. Disciplens Jubel-Hymnus i »Jesus i Naturen« (næstværende Udg. S. 214).
- 43 *Flora* (lat.) Blomsternes Gudinde.
Boreas (gr.) Nørdenvinden.
- 44 *bøgende brølende*.
- 45 *kun stamme* Originaludg. og senere Udg. har: *kun stamme*; Rettelsen skyldes J. L. Heiberg (»Et Hundrede lyriske Digte af den danske Litteratur«, 1842, S. 272).
Rungsted sigter til Ewalds Ophold i Rungsted Kro 1773–1775 (Digtet »Rungsteds Lyksaligheder«).
de gamle og gothiske Muse Ewald ligger begravet ved Trinitatis Kirke i København (indviet 1657!).
- 46 *Oldingen ved Werthers Grav*. Først i sit nittende Aar læste Oehl. Goethes Roman »Werther«

(1774). »Sander [d. e. Skuespilleforfatteren Chr. Levin Sander (1756—1819)] laante mig nogle af Goethes Værker, med faderlig Advarsel om Forsigtighed, som om det havde været Krudt og Kugler, eller giftige Medicamenter, der ligesaa let kunde skade, som gavne; og med stor Nysgjerrighed bragte jeg Werthers Leiden og Götz von Berlichingen med hjem.« (»Erindringer«, I, S. 140; en udførlig Omtale af »Werther« smst. S. 142—145).

- 48 *Saa dugbesprængte staae de Roser her.* Digtene S. 48—69 er trykt efter »Poetiske Skrifter«, I, udkommen Juli 1805; deres indbyrdes Rækkefølge er Originaludgavens. — *Saa dugbesprængte staae etc.* I Syngespillet »Freias Altare (skrevet 1803) synges denne Sonet i anden Akts anden Scene af Elskeren, Billedhuggeren Gulielmo. Trykt første Gang i Foersoms Nyaarsgave for Skuespilvendere 1805 (1804); anden Gang i »Poetiske Skrifter«, hvis Tekst nærværende Udgave følger.

I dem forgifter Eros sine Pile Sm. Bødtchers Digt »I Foræret« (»Nu gløder i Rosen Eros sin Pile«).

- 49 *Knud den Store.* Emnet formentlig fra Mallings »Store og gode Handlinger af Danske, Norske og Holstenere«, 1783, S. 8—9; det er allerede behandlet i et normannisk Digt af Geffrei Gaimar, der henlægger Optrinnet til Themsens Bred ved Winchester. Oehl. byggede 1839 Slutningsscenen af Tragedien »Knud den Store« over sit Digt.

Eadrik Eadrik Streona, engelsk Høvding; hans Foræderi afgjorde Slaget ved Ashington, og Krøniken beskyldte ham for at have myrdet Kong Edmund paa Knuds Befaling Nov. 1016. Se Tragedien »Knud den Store«, Akt I—II.

Ulf Ulf Jarl dræbtes i Set. Lucie-Kirke i Roskilde 1027; se »Knud den Store«, Akt III.

- 52 *Den gamle Kiæmpe Comets.* Afattelsestid: Vilh. Andersen (»Oehl.s Ungdomsdigtning«, 1904, S. XXXIX) formoder, at Digtet er fremkaldt af Solfør mørkelsen d. 17. August 1803, som Oehl. forresten sov

fra »Erindringer« I, S. 225—226). Trykt første Gang i »Den danske Tilskuer«, 1803, No. 64—65, ²⁹/₈; optaget med enkelte Ændringer i »Poetiske Skrifter« I, hvis Tekst nærværende Udgave følger. Digtets Udgangspunkt er Middelalderens Betragtning af Kometer som Forvarsløse om Guds Straffedomme, Krig og Ulykker; deres Hale blev for Fantasien et vældigt luende Ris. Hertil kommer senere Tidens Frygt for, at Sammenstødet mellem en Komet og Jorden skulde forårsage Jordens Undergang. Se Indl. S. VIII og Hauch: »Afhandlinger og æsth. Betragtninger«, Ny Række, 1869, S. 34—36.

- 55 *Wiedewelt*. Billedhuggeren Johannes Wiedewelt (1731—1802), hvis sidste Aar havde været hjemløst af Sygdom og Nød, druknede sig i Sortedamssøen den 17. Dec. 1802. Oehls Mindedigt tryktes første Gang i »Den danske Tilskuer«, 1803, No. 5, ²⁰/₂, og blev med et Par Smaaændringer optaget i »Poetiske Skrifter« I, hvis Tekst nærværende Udgave følger.
- 56 *Zefir Vestenvinden*.
- 57 *Hist paa Friheds-Støtten Lærken slaar*. I »Tilskueren« lød denne Linie: »Hist paa Støtten Nattergalen slaar«. Rettelsen er ikke mindst foretaget af Hensyn til Naturhistorien!
- 58 *Troskab* den af de fire allegoriske Statuer, som skuldes Wiedewelt; hans sidste større Arbejde (1797). Petrarca's Canzone. Oversættelsen af Petrarca's Canzone »Chiare, fresche e dolci acque« er foretaget efter A. W. Schlegels tyske Oversættelse i »Blumensträuze italienischer, spanischer und portugiesischer Poesie«, 1804. Trykt første Gang i »Den danske Tilskuer«, 1804, No. 40, ¹¹/₅; nærværende Udgave følger den noget ændrede Tekst i »Poetiske Skrifter« I. *Vauchuse*, By i Sydøst-Frankrig, Øst for Avignon, var Petrarca's Opholdssted efter 1337; Digtet er rettet til Laura, Genstanden for hans ridderlige Tilbedelse.
- 59 *Jal det vil sig føye!* Saaledes »Den danske Tilskuer«; i »Poetiske Skrifter« har Verset ved en Trykfejl faaet en Stavelse for meget: »Jal det vil vel sig føye«.

- 61 *Vaar-Sang*. Trykt første Gang i »Charis« for 1805, udg. af K. L. Rabbek (1804); nærværende Udgave følger den en Del ændrede Tekst i »Poetiske Skrifter«.
- 62 *Naar Skoven sig har hvalt* »Charis«: »Naar Skoven sig har svalt«.
- 63 *Fauner* (lat.) Skovguder.
Dryas Dryade, Skovnymfe. I »Charis« lød de sidste Linjer af næstsidste Strofe: »I Skoven springer Fauner, — Dryader i min Søe«; Oehl. har rettet Dryader til det rigtigere *Najader* (Kildenyumfer), men har (af metriske Grunde) ladet Dryas staa i sidste Strofe.
 Vahl. Botanikeren Martin Vahl (1749—1804), Professor ved Københavns Universitet, døde ²⁴/₁₂ 1804. Oehls Mindedigt tryktes første Gang i »Københavns Adresse-Contours Efterretninger« den ²⁰/₁₂ 1804; noget ændret i »Poetiske Skrifter« I.
- 64 *den sorte Tillie* Fjæl, Plankt; her: Kisten.
Gud, som klæder Markens sorgfri Lillie Matth. Ev. VI, v. 28—30.
- 65 *din Urne* første Tryk smukkere: din Gravhøj.
Høsten. Trykt første Gang i Simon Poulsens Nytaarsgave for 1805 (1804); i »Poetiske Skrifter« I er Besyngdelsen stærkt omarbejdet — Digtet var oprindeligt ret ufuldkommet i metrisk Hensende — og Slutningen fra S. 68 L. 1. f. n. ny. Digtet er en Elegi i antik Forstand o: et Digt i elegiske Disticha, Liniepar dannet af et Hexameter og et Pentameter, der regelmæssigt vender tilbage. Oehl. arbejdede i disse Aar med antike Versformer; i »Poetiske Skrifter« findes Oversættelser af fire Elegier af den romerske Digter Propertius foruden fire originale Digte i samme Versmaal. Det er endvidere Hovedversemaalet i første Del af »Langelands-Reise« (se senere!).
- 66 *natlige Dunstkræde* saaledes Poulsens Nytaarsgave; i »Poetiske Skrifter« mangler Verslinien en Stavelse: »natlig Dunstkræde«, (Trykfejl).
- 68 *Stjerner* Høststjernen.
Ossian 1760—1769 udkom den skotske Digter James

Mæphersons Bearbejdelse af oldkeltiske Heltedigte, der udgaves for at være skrevet af Skjalden Ossian. Digtene fik en uhyre Betydning for den europæiske Litteratur i Aarhundredets sidste Aartier; i Danmark mærkes deres Indflydelse fra Ewald og Baggesen og ned til Oehlenschläger, Grundtvig, Ingemann, Bredahl og Blicher, der 1807-09 udsendte den første danske Ossian-Oversættelse. Se Indl. S. VIII.

- 69 Harald Hildetand. Digtene S. 69-92 er trykt efter »Digtringene I, udkommen Januar 1811; den indbyrdes Rækkefølge er Originaludgavens. *Harald Hildetand* er skrevet i Sommeren 1810 («Erindringer» II, S. 29). Emnet er hentet fra det saakaldte »Sagabrudstykke» (Sögubrot), Kap. 7-9, der skildrer Braasvallaslaget og Harald Hildetands Død. Oehl. har benyttet Peringskiølds Udgave (1719); herfra stammer det urigtigt læste Skjoldmonavn Ursine (for: Visna). Ogsaa Saxos Skildring af Harald Hildetand (Slutningen af syvende, Beg. af ottende Bog) har ydet forskellige Enkeltheder, f. Ex. Beretningen om Kæmperne, der uden at blinke lod Ojenbrynene rage af sig med et Sværdhug. Om den formodede Indflydelse fra Oldislandsk paa Versemaalene (Rimor-Versemaal) se Ida Falbe-Hansen: »Oehlenschlägers nordiske Digtning» S. 73 og Marius Kristensen i »Danske Studier» 1918, S. 99. Oehl. kendte Rimorne fra Björners »Kämpa-Dater». *Thegn »Helt»* (Oehl.s Note; saaledes ogsaa Videnskabsbernes Selskabs Ordbog VII, 1853). Oldnordisk: egn: den frie Mand i Modsetning til Trællene.
- 70 *Svinefylket* »En Slagtorden som en Svinetryne» (Oehl.s Note).
Val »Den døende Helt, der gik fra Valpladsen til Valhal» (Oehl.s Note).
Danmarks Helt skal brænde I Sagacen søger Haralds Mænd at drukne ham i Badet.
- 71 *Hildurs Tand* Kamptand, Kæmpe. Smf. S. 74 *Hildurs Mænd*: Kæmperne. Hildur (Hilde), Datter af Kong Hogue, bortførtes af Kong Hedin. Faderen indhentede dem, og de to Konger fældede hinanden i Kam-

- pen; den gentages evigt, idet Hilde hver Nat vækker de faldne til ny Strid.
Lidskiarfs Drot Odin.
- 72 *Stakkal* »Staaende Karl, der ei tør sidde med de Ande, Stakkal«. (Oehl.s Note). Etymologien er urigtig; Stakkal kommer af *stafkarl*, omvandrende Tigger, Stodder.
Niffelqvalm Niflheim, Taageverdenen, den dybeste Del af Dødsriget.
- 73 *Storværks Æt* Storværk er Stærkoddens Fader.
- 74 *Vidar* Odins Søn, den tavse As; at han nævner de faldne Kæmper, er fri Digtning.
- 75 *Kieven, som hun kiæk ham traf* Dette fortælles ikke om Stærkodder, men om en anden Kæmpe, Soknar-Sote.
- 76 De tvende Kirketaarne. I Paris 1808 fandt Oehl. Fortællingen i sjette Bind af Suhms Danmarks-historie (1793, S. 165—166) og noterede: »En dejlig Romance kunde gøres over Asger Rygs Hustrus Barselsseng. — ²⁷/₂ 1808 læste han Digtet for P. O. Brøndsted; det tryktes første Gang i Rahbeks »Ny danske Tilskuer« 1808, No. 40—41, ¹⁹/₅; nærværende Udgave følger Teksten i »Digtninger«. — Sagnet savner historisk Hjemmel; Absalon og Esbern Snare var ikke Tvillingbrødre.
Ottesange gl. dansk Betegnelse for *matutina*, den første af Dagens *horæ canonicæ* (d. e. de Tider paa Dagen, der er bestemte til Bøn, Saltesang og Skriftlæsning for Præster og Munke); celebreredes Kl. 3 om Morgenen.
- 79 *Røgen* (gml dansk) Duggen.
Guldkringen Sporehjul af Guld.
- 80 *Bas* Vildsvin.
Falden er nu det ene Taarn 1561 (Suhm VI, S. 166).
- 81 *hvills* Formen findes hos P. Syv, f. Eks. i Omkvædet til Visen om Dronning Døgmars Død.
Evalds Grav. Se Noten til »Den frembrydende Vaar«, S. 45.
Sprinkelværket Jærngitteret om Graven.

- 83 *Hjemvæe*. Digtet er skrevet i Halle, Efteraaret 1805, under Opholdet hos Steffens »Erindringer« II, S. 13. Trykt første Gang i Rahbeks »Charis« for 1806 (1805), anden Gang i »Digtinger«, hvis Tekst nærværende Udgave følger.
mit Hertha Oehl. benytter Ordet i Neutrum (ogsaa: *dit Herthadal* S. 87) = mit Sjælland. Navnet skyldes en Misforstaaelse af Tacitus' Omtale af den germanske Gudinde Nerthus, hvis Helligdom Ole Worm 1643 mente at kunne stadfæste til Ærtedalen (nu: Herthadalen) ved Lejre. I 18.—19. Aarh. er Hertha digterisk Betegnelse for Sjælland.
Gustne Flod Saale.
en Mø ved Cithren synger formodentlig Steffens' Svingerinde Louise Reichardt.
- 86 *Bøn til Penaterne*. Affattelsestid: Efteraaret 1807, Paris; trykt første Gang under Titlen: *Bøn til Guderne* i »Ny danske Tilskuer«, 1807, No. 85—86, ²⁸); optaget med enkelte Ændringer i »Digtinger«, I. *Hold Bakkeskraaning*.
Sultungs Drik Skjaldemjøden, hvori Odin (ikke Brage) skænkede Menneskene Digtekunstens Gave.
Gullinborste »En guldhørstet Galt, hvorpaa han [Froj] reed« (Oehl's Note).
- 87 *Herthadal* Se Note til Side 83.
Gefions Øe »Siælland«. (Oehl's Note).
Heltens Vælde Sm. Folkevisen »Håbor og Signe« (Danm. gl. Folkeviser No. 20) og Oehlenschlägers Tragedie »Hagbarth og Signe«, 3die Akt, sidste Scene.
- 88 *Hødur* Baldurs blinde Broder, der fældede ham med Misteltenen. Se Tragedien »Baldur hin Gods«.
Til *Melpomene*. *Melpomene* er Tragediens Muse.
Hesperus Aftenstjernen.
- 89 *Thalia*: Komediens Muse; *Polyhymnia* Hymnedigtningens, her maaske Veltalshedens; *Terpsichore* Dansens; *Euterpe* og *Erato* den lyriske Digtningens; *Kalliope* den episke Poesis; *Urania* Astronomiens, men betyder

- ogsaa (S. 90) Himlen i Modssætning til Underverdenen (Tartarus).
- 90 *Blund Øjeblik.*
Og fængslet i Leer; Her mangler i Førstedgaven en Linje, hvad Oehl. senere har overset, saa Sætningen bliver uforstaaelig. Liebenberg har søgt at rekonstruere Meningen ved at ændre Linjen til: »Blev fængslet i Loer« og lade næste Linje umiddelbart danne Fortsættelsen. Titanen Prometheus røvede Lidten fra Zeus og muliggjorde derved Kulturens Opstaaen hos Menneskene.
- 92 *Tøn, søde Strønge!* Digtet forekommer i Eventyret »Aly og Gullyndy«, skrevet Sommeren 1810, trykt første Gang i »Digtninger« I, 1811.
- 93 *Lær mig, o Skov.* Digtet forekommer i Fortællingen »Eremiten«, trykt første Gang i »Digtninger« II, 1813. Ligtølgert, der bærer Eremitens Kiste, synger Sangen; sidste Strofe refererer sig til Novellens Handling.
- 94 *Tommeliden.* Dette og det følgende Digt stammer fra Syngestykket »Ladlams Hul«, 1814 (o: Dec. 1813), hvor de indleder og afslutter Anden Handling. Landmanden Peter Robins Hustru Fanny synger Visen om Tommeliden for sin lille Datter Betty. Eventyret fortælles hos Perrault i »Ma Mère l'Oye«.
- 95 *Muurd* (ghndsk.) ung Pige, Ungmø.
Sindelsbaand et Slags Silketøj.
Naar Mørket slukker Aftenrøden. I Syngestykket er Digtet en Duet mellem den gamle Sir Harry Turner og hans Tjener Tom.
- 96 *Fiskerens Vis.* Dette og de to følgende Digte forekommer i »Hroars Saga«, skrevet paa Frederiksberg og i Paris 1816—1817, udkommen Juli 1817. (»Erindringer« III, S. 151). Visen findes i Første Kapitel: »Yrsa seiler til Danmark«.
- 97 *Fiskerkonens Sang* ligeledes i Første Kapitel. Fiskerkonen følger sin Plejedatter Yrsa, Hroll Kraks Moder, fra sin Hjemstavn Saxland til Sjælland (»alle Herthas Bøge«, S. 99).

- 99 Hranes Elskovskvad. Ottende Kapitel »Om Hranes«. Digtet skildrer Skjalden Hranes haabløse Kærlighed til Yrsa.
- 100 *Gudens ranke Søster Freya*.
- 101 *Dñs Gudinde*.
- 102 *Fædrelands-Sang*. Affattelsestid ubekendt; Digtet formodes at være skrevet 1819 eller kort efter under Indtryk af »Selskabet til de skønne Videnskabers Forfremmelse«s Konkurrence om en Nationalsang, hvor Juliane Maria Jessens »Dannemark, Danmarks, hellige Lyd!« vandt Prisen (Maj 1819). Trykt første Gang i »Samlede Digte«, II, 1823 (Febr. 1824). Motivet betyder: »Denne Krog af Verden tilsmiler mig fremfor alle« (Horats' Ode, 2. Bogs 6te Ode, V. 13). I næste Tryk — »Digterværker«, XIV, 1846 — optog Oehl. kun 1.—3., 5. og sidste Strofe.
- 104 *Brugi og Mimer Poci* og Videnskab. Til Havet. Af Romanen »Øen i Sydhavet« I, 1824, Kap. 29: »Brudstykker af Eberhards Dagbog«.
- 105 *Bras Brystsmykke*.
- 106 *Tremast* tremestet Fartøj, Tremaster. *Vandhose* Skypumpe.
- 107 *Kæmpestangen* Søslangen. *Nøkker* forekommer ellers kun i Elve og Søer. *Linten* Ækvator.
- 108 Karen Margareta Rahbek. Trykt første Gang i Bladet »Dagen« No. 26, 30. Januar 1829; anden Gang i »Digterværker«, V, 1836, hvis Tekst nærværende Udgave følger. Kamma Rahbek døde d. 21. Januar 1829 af Tæring og blev begravet i dybeste Stillehed fra Frederiksberg Kirke den 27. Januar.
- 109 *Blomsterduske* Rimet har voldt Oehl. Besvær, i »Dagen« stod »Urtekoste«. *smukke Skrin* Fru Rahbek var en Mester i at forfærdige Paparbejder.
- 110 Hvor blev I røde Roser. Af Fortællingen »Den blege Ridder«; trykt første Gang i Oehls Tidsskrift »Prometheus«, Septemberhæftet (udk. i December) 1832.

- 111 *Mit Fødselssted paa Vesterbro.* Digtet er skrevet November 1847 som Tak for et Litografi af Oehls Fødested ved Indgangen til Frederiksberg Allé. Trykt første Gang i Bd. XXIII af F. L. Lieberbergs Udgave af Oehls poetiske Skrifter; her gengivet efter Ms. paa Kgl. Bibliotek.
i denne Runddeel »To Sommerne [1803 og 1804] havde jeg boet med Steffens i Runddelen af Frederiksberg Allé i det Hus, som siden tilhørte General Haxthausen. Her skrev jeg Sovodrikken, Frejas Alter og Thors Reise« (»Erindringer« I, S. 224. — Steffens og Oehlenschläger boede ellers ikke sammen 1804).
- 112 *Sophia* Oehls Søster Sophia, Anders Sandøe Ørstedes Hustru, døde $\frac{1}{2}$ 1818.
Ved Festen den 14. November 1849. Ved Festen paa Skydebanen i Anledning af Oehls 70 Aars Fødselsdag blev dette Digt fremsagt som Svar paa Skuespiller N. P. Nilsens Festtale. Trykt første Gang i »Adam Oehlenschläger. Et Mindeskrift om Festen den 14. November 1849«, u. A.
- 114 *som kom paa Frejas Kærre* En Gudinde for Taknemlighed i Frejas Følge kender den nordiske Mytologi ikke; Oehl. vil vel blot sige, at Taknemlighed og Kærlighed er beslægtede Føljelser.
Min Konge, som høimodigt mig belønner Oehl. havde samme Dag modtaget Dannebrogordenens Storkors. *bugner* segner.

LANGELANDS-REISE

Sammen med Niels Ørsted, Hans Christian og Anders Sandøes yngre Brøder, rejste Oehl. i den første Uge af Juli 1804 til Rudkøbing for at besøge Apoteker Søren Ørsted. (Brev til Christiane, dateret Rudkøbing 10. Juli, i »Erindringer« I, S. 219—220). Opholdet blev brat afbrudt ved Meddelelsen om Steffens' forestaaende Afrejse fra København; straks i Begyndelsen af August var Oehl. tilbage i Hovedstaden. Størstedelen af Digtkredsen, hvorefter nærværende Udgave bringer et Udvalg paa 20 af 38 Digte, er skrevet under Opholdet i Rudkøbing; »Lange-